

ҚР БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РК
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ И БИОТЕХНОЛОГИИ

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY NAMED AL-FARABI
FACULTY OF BIOLOGY AND BIOTECHNOLOGY

I ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2014 жыл, 2-12 сәуір

Жас ғалымдар мен студенттердің
«Фараби әлемі» атты халықаралық конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2014 жыл, 8-11 сәуір

***

I МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2014 года

МАТЕРИАЛЫ

международной конференции студентов
и молодых ученых «Фараби әлемі»

Алматы, Казахстан, 8-11 апреля 2014 года

***

I INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-12 April 2014»

MATERIALS

of International conference of students and young scientists
«Farabi alemi»

Almaty, Kazakhstan, 8-11 April 2014

Алматы
«Қазақ университеті»
2014

**РЕПРОДУКЦИЯ КЕЗЕНДЕРІНДЕГІ ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ ЭРИТРОЦИТТЕР
МЕМБРАНАЛАРЫНЫҢ ТӨЗІМДІЛІГІ МЕН КАТАЛАЗА БЕЛСЕНДІЛІГІНЕ
АКУСТИКАЛЫҚ СТРЕСТІҢ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ**

Нұрғали А.С., Сейдаханова З.Қ., Өксікбаев Б.Қ.

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан

Aya_92@mail.ru

Акустикалық стресс адам және жануарлар организмнің жүйесінің барлығына әсерін тигізеді, тепе-теңдікті бұзады. Сыртқы орта факторларынан акустикалық стресс синдромының пайда болуына әкеліп соғады. Акустикалық стресс адам және жануарларда да нейроэндокриндік әсерлерді туындатады. Сонымен қатар шу стресінің тотығу статусының өзгеруіне алып келеді

Шу – уақыттық және спектрлік сипаты жағынан айырмашылықтары бар әр түрлі физикалық табиғаттағы төртіпсіз тербелістер, қоршаған ортаны физикалық ластаушы факторлардың бірі болып табылады. Лондонның Университеттік колледжінде аудиология профессоры Дипак Прэшер, *New Scientist* журналына берген сұхбатында былай деген: «Жаңа зерттеулер шу мен ерте өлудің арасында байланыстың барлығын көрсетеді. Бүгінге дейін шу толық ластаушы фактор ретінде қабылданбаған және адамдар олардың денсаулықтарына ықпал ететін әсерді ұғынбады».

Сондай-ақ шу стресінің тотығу статусын өзгертетіндігі жөнінде бірқатар шет елдік зерттеушілердің дәлелдемелерінде келтірілген. Шудың әсерінен оттегі белсенділігінің әртүрлі болуы естудің нашарлауына себеп болады. Шу әсерінің орташа деңгейінде (95 дБ) антиотықтырғыш ферментін (глутатион) пайдалану құлақ ұлуында құлақтың шуылға деген қарсыласуын арттырады, сондай-ақ құлақ талшықтары ұяшықтарының жойылуының азаюына әкеледі. Өмірлік даму барысында пайдалы әрі организмнің қорғаныш күшін желтілдіруші ретінде қалыптасқан стрессорлық реакция кей жағдайларда организмге түзелместей зиян келтіре отырып, жағымсыз әсерге айналуы мүмкін. Мұндай жағдайларда стресс физикалық және психикалық денсаулыққа қауіп төндіреді

Зерттеу жұмысында акустикалық стресс кезіндегі буаз жануарлардың эритроциттерінің гемолиз мөлшерінің өзгерісі зерттелді. Шу стресін алған сүт түзуші егеуқұйрықтардың эритроциттер мембраналарының осмостық төзімділігі, гемолиздегі өзгеріс деңгейі анықталды.

Келтірілген нәтижелерден акустикалық стресінің сүт түзуші егеуқұйрықтардың да, буаз аналықтардың да эритроциттерінің құрылымдық-қызметтік күйіне елеулі әсер ететіндігі көрінеді. Әрі, мұнда стресс сөзсіз сүт түзуші аналықтардың эритроциттерінің күйіне күштірек әсер етеді. Акустикалық стресс кезінде эритроциттерді 0,3 М сахароза ерітіндісінде инкубациялаған кезінің өзінде екі топта да гемолиздің артуына әкелді: буаз аналықтар тобында 7,9 %-ға, сүт түзуші жануарларда 7,5 %-ға артты. Буаз егеуқұйрықтардың қанының қызыл клеткаларын 0,4 М сахароза ерітіндісінде инкубациялау эритроциттердің төзімділігін 7,7 %-ға, ал, сүт түзуші егеуқұйрықтарда 15,2 %-ға, сахарозаның 0,5 М ерітіндісінде – 35,3 % және 38,8 %-ға төмендеуіне әкелді. Сонымен, шудың акустикалық стресс ретінде егеуқұйрықтардың эритроциттер мембраналарының төзімділігі мен каталаза белсенділігіне кері әсер тигізетіні тәжірибелік жұмыстардың нәтижелері растап отыр.

Ғылыми жетекшілері: б.ғ.к., аға оқытушы М.С.Құлбаева

**ОҚУШЫЛАРҒА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӘЛІМ-ТӘРБИЕ БЕРУДЕ АҚЫН ЖАЗУШЫЛАРДЫҢ
ШЫҒАРМАЛАРЫН ҚОЛДАНЫП ТҮСІНДІРУ**

Омар І.

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан

Белгілі педагог-психолог Жүсіпбек Аймауытов балаға ең қымбат, ең жақын туған жері, туған жерінің табиғаты, оның құбылыстарын білу өте қызық. Мұндай оқыту жүйесі өмірге, табиғатқа теңеу мазмұнының берік, баланың санасын жандандырып, төңіректегі әлемге терең көзбен қарауға үйретеді.

Қоғамның дамуы табиғатпен тығыз байланысты. Ғылыми-техникалық прогрестің даму барысында қоршаған орта мен қоғам арасындағы қарым-қатынастың қарама-қайшылығы арта түсуде. Осы қарама-қайшылық негізінде табиғаттың тепе-теңдігі бұзылып, табиғи жүйенің өзін-өзі реттеп отыру ырқынан шығып кетті. Демек, адам баласы өмір сүріп отырған қоршаған ортаны бүкіл ғалам бойынша өзгеріске ұшырату қаупі төнді.

ГЕМОМРАГИЧЕСКОЙ ЛИХОРАДКОЙ	
Кылышбаев Ж.К., Алманова Н.С., Жаппарова Н.Ш. Алипбаева Г.С.	45
БАРОВАКУУМДЫ ЖАРАЛАРДЫ ЕМДЕУДЕ ҚОЛДАНУ	
Лесхан А.Б.	46
АНТИОРТОСТАТИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ ЛИМФА	
ТҮЙІНДЕРІНІҢ ЖИЫРЫЛУ БЕЛСЕНДІЛІГІН ЗЕРТТЕУ	
Малибаева А. Е.	47
ИССЛЕДОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ УРОВНЯ ТРЕВОЖНОСТИ НА УСПЕВАЕМОСТЬ У	
ДЕТЕЙ МЛАДШЕШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	
Мамытбек Г. Е.	48
БІРІНШІ КУРС СТУДЕНТТЕРІНІҢ ТЫНЫС АЛУ КӨЛЕМІНІҢ САБАҚҚА ДЕЙІНГІ	
ЖӘНЕ КЕЙІНГІ КӨРСЕТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУ	
Мауленова М.А.	48
БАЛАЛАР МЕН ЖАСӨСПІРІМДЕРДІҢ ЖҮРЕК-ҚАНТАМЫР ЖҮЙЕСІНІҢ ЖАСҚА	
САЙ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ЗЕРТТЕУ	
Махат Н. М.	49
БИОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЖЕКЕ ТҮЛҒАЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІН	
ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖӘНЕ ДАМУ	
Мәдетбек А.	50
ҚЫЗЫЛОРДА ҚАЛАСЫ СТУДЕНТТЕРІ ҚАНЫНЫҢ ГЕМАТОЛОГИЯЛЫҚ	
КӨРСЕТКІШТЕРІНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ФАКТОРЛАРДЫҢ ӘСЕРІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ	
КОРРЕКЦИЯЛАУ	
Михайленко И. А.	51
ВОЗДЕЙСТВИЕ ГИПОКСИЧЕСКИХ ТРЕНИРОВОК НА СОДЕРЖАНИЕ ОБЩЕГО	
ХОЛЕСТЕРИНА И РАЗДЕЛЕНИЯ ЕГО ПО ФРАКЦИЯМ ЛИПОПРОТЕИДОВ	
Мүсіреп Л.Қ.	52
ОҚУШЫЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТІН ДАМУДАҒЫ БИОЛОГИЯ	
ПӘНІНІҢ РӨЛІ	
Мырзалиева Д.Б.	53
СТУДЕНТТЕРДІҢ ҮРЕЙ ФАКТОРЫНЫҢ ДАМУ ДЕНГЕЙІ ЖҮРЕК –	
ҚАНТАМЫРЛАР ЖҮЙЕСІНІҢ ЖАҒДАЙЫНА ТӘУЕЛДІЛІГІН ЗЕРТТЕУ	
Мырзахмет С. А.	53
ИССЛЕДОВАНИЕ ЗАВИСИМОСТИ УРОВНЯ УСПЕВАЕМОСТИ ОТ СТЕПЕНИ	
РАЗВИТИЯ ВНИМАНИЯ У ДЕТЕЙ МЛАДШЕШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	
Муталханов М.С., Ермеков М.Ш., Нургалиева А.К., Кожаниязова У.Н.	54
ПОКАЗАТЕЛИ КРОВИ У БЕРЕМЕННЫХ КРЫС В НОРМЕ И ПРИ	
ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМ ДИАБЕТЕ	
Насыров А.	55
ИССЛЕДОВАНИЕ УРОВНЯ ВЫПОЛНЕНИЯ ЗАДАНИЯ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ	
ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ ТРЕНИРОВКИ У ДЕТЕЙ И ПОДРОСТКОВ РАЗНЫХ	
ВОЗРАСТНЫХ ГРУПП	
Нөкербек М.	56
КҮЙЗЕЛІС КЕЗІНДЕГІ ЖОҒАРЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ЖҮРЕК-ҚАНТАМЫР	
ЖҮЙЕСІНІҢ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ӨЗГЕРІСТЕРІН ЗЕРТТЕУ	
Нұрғали А.С., З.Қ.Сейдаханова, Өксікбаев Б.Қ.	57
РЕПРОДУКЦИЯ КЕЗЕҢДЕРІНДЕГІ ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ ЭРИТРОЦИТТЕР	
МЕМБРАНАЛАРЫНЫҢ ТӨЗІМДІЛІГІ МЕН КАТАЛАЗА БЕЛСЕНДІЛІГІНЕ	
АКУСТИКАЛЫҚ СТРЕСТИҢ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ	
Омар І.	57
ОҚУШЫЛАРҒА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӘЛІМ-ТӘРБИЕ БЕРУДЕ АҚЫН ЖАЗУШЫЛАРДЫҢ	
ШЫҒАРМАЛАРЫН ҚОЛДАНЫП ТҮСІНДІРУ	
Оспан М.М., Бісмилдина Г.С.	58
СЫРТҚЫ ТЫНЫС АЛУ КӨРСЕТКІШТЕРІНЕ ГИПОКСИЯЛЫҚ – ГИПЕРКАПНИЯЛЫҚ	
ЖАТТЫҒУДЫҢ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ	
Рахметоллаева Б.Х.	59
ӘРТҮРЛІ ЖАСТАҒЫ ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАР ТОПТАРЫНЫҢ ЛИПИДТІК АСҚЫН ТОТЫҒУ	
ПРОЦЕСТЕРІН ЖӘНЕ ОКСИДАНТТЫ ҚОРҒАНЫС АКТИВТІЛІГІН ЗЕРТТЕУ	

Рыскел
АНТРО
МЕСТА
Рыскел
ЕГЕУК
ҚОРҒА
Садық
БҮЙР
ХОЛТ
Сатае
ОЦЕН
ШКОЛ
Сейде
ЭМОИ
ЭРИТ
Сейсе
ЖОҒА
ЕГЕУ
Сәтж
БИО
ЭКСП
Скен
КШШ
Сүле
КЕЙ
Тлеу
ВЛИ
БИО
Төл
ЕГЕ
ЖИ
Төл
ҚА
ОП
Төл
ОП
КҮ
БО
Төл
ЖА
ЛИ
Төл
АК
НҮ
Ту
ВО
Ту
УЛ
Э
У
А
С
Х
М
С